

Stiftelsen Lundsbergs skola
Lundsbergs skola
688 91 Storfors
info@lundsbergsskola.se

2013-04-05
Dnr 44-2011:5192
1 (12)

Rektorn vid Lundsbergs skola
Lundsbergs skola
688 91 Storfors
stho@lundsbergsskola.se

Uppföljning av föreläggande vid vite, Lundsbergs skola i Storfors kommun

Beslut

Skolinspektionen avslutar tillsynsärendet.

Bakgrund

Skolinspektionen genomförde den 20 oktober 2011 ett oanmält tillsynsbesök vid Lundsbergs skola. Bakgrunden var att anmälningar gällande kränkande behandling inkommit till Barn- och elevombudet och Skolinspektionen. Vid besöket hölls samtal med rektorn, två elevhemsföreståndare, skolsköterskan, kuratorn och en så kallad tro-man för ett av skolans elevhem.

I beslut den 29 november 2011 påtalade Skolinspektionen allvarliga brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Skolinspektionen konstaterade i beslutet att miljön vid skolan inte präglas av trygghet och studiero samt att det vid skolan inte bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I sin helhetsbedömning angav Skolinspektionen bl.a. följande om de brister som konstaterats vid tillsynen: "Av de anmälningar som kommit in till Skolinspektionen och av intervjuer som gjordes vid besöket konstaterar Skolinspektionen att det finns ett informellt regelsystem vid skolan. Det informella regelsystemet medför att äldre elever systematiskt kränker yngre elever. Av tillsynen framgår att eleverna vid Lundsbergs skola fostras i ett system där eleven som nybörjare vid skolan ska vänja sig vid att utsättas för kränkande behandling såsom kränkande tillmälen och våld. [...] Rektorn och personalen på skolan har inte lyckats få stopp på kränkningarna som pågår inom det informella regelsystemet. Personal vid Lundsberg uppfattar inte heller alltid företeelser på skolan som kränkande. Det har skett en normalisering av fenomen som i samhället i övrigt anses vara oacceptabla. Det får som resultat att kränkningarna inte anmäls till rektorn eller

Uppföljningsbeslut

2013-04-05

2 (12)

huvudmannen". Stiftelsen Lundsbergs skola förelades att avhjälpa bristerna genom att vidta vissa åtgärder samt att redovisa åtgärderna för Skolinspektionen senast den 28 februari 2012.

Stiftelsen Lundsbergs skola redogjorde i en skrivelse daterad den 27 februari 2012 för de åtgärder som vidtagits efter Skolinspektionens tillsynsbesök. I skrivelsen uppgav stiftelsen bland annat följande om det dittills nedlagda arbetet. En kartläggning av de s.k. informella regelverken och traditionerna på Lundsbergs skola inleddes omgående efter Skolinspektionens beslut och en internutbildning av både personal och elever påbörjades där frågor rörande bland annat traditioner, regler och gruppsykologiska fenomen diskuterades. Skolans visioner, mål och strategier har varit föremål för översyn och skolans hemsida har uppdaterats. En öppen diskussion har förts utifrån att en "nolltolerans" vad gäller diskriminering och kränkande behandling ska gälla. Regelverket har setts över för att garantera detta. Ett IT-baserat incidentrapporteringssystem för anmälan har utvecklats. Även processen för incidenthantering har uppdaterats. En anonym enkät genomfördes bland skolans elever i januari 2012 för att kartlägga eventuella kränkningar. Gruppövningar och föreläsningar med personal och elever där värderingar, sanning och lögn och tredjeringarnas roll som förebilder för de yngre eleverna har genomförts. En ny tjänst som elevhemskoordinator har skapats och en översyn av skolans organisation har påbörjats. I organisationsöversynen kommer personalens kompetens och möjligheter till kontinuerlig utbildning lyftas fram. Bemanningen på elevhemmen kommer utökas. Vidtagna åtgärder kommer följas upp och utvärderas under hösten 2012.

Till skrivelsen bifogades ett antal handlingar, bland annat en trygghetsplan som innefattade en plan mot kränkande behandling och en likabehandlingsplan. Enligt trygghetsplanen hade det, vid kartläggning av risker för kränkande behandling i verksamheten, framkommit att några elever upplevde sig ha blivit trakasserade eller kränkta på grund av sin ålder. Det hade vidare framkommit att några elever känt en otrygghet kopplad till tveksamheten om det är accepterat att låsa sitt elevrum. I planen angavs de åtgärder som skulle vidtas med anledning av de identifierade riskområdena.

Den 16 maj 2012 inkom Stiftelsen Lundsbergs skola med information om hur skolans trygghetsarbete hade fortskridit efter den 28 februari 2012. Enligt stiftelsen hade detta arbete huvudsakligen ägnats åt skolans incidentrapporteringssystem och trygghetsplan. En folder med information om skolans trygghetsplan, diskrimineringsgrunder, rapporteringsrutiner, ärendegång, uppföljning m.m. hade delats ut till samtliga elever och ska, enligt stiftelsen, fortsättningsvis ingå i det informationsmaterial som delas ut till elever, föräldrar och personal.

Skolinspektionen genomförde den 22-24 maj 2012 ett uppföljningsbesök på Lundsbergs skola. Vid besöket hölls samtal med rektorn, ordföranden för stiftelsens styrelse och ytterligare en styrelseledamot, elevhemskoordinatoren, kuratorn och skolsköterskan, tre

elevhemsföreståndare, sex så kallade trommän, nio lärare och tolv elever. Vid uppföljningsbesöket genomförde Skolinspektionen en anonym enkätundersökning bland de elever som fanns tillgängliga vid tiden för undersökningen. Ett antal handlingar begärdes in i samband med besöket, däribland samtliga skolans incidentrapporter.

Efter besöket bereddes huvudmannen möjlighet att yttra sig över de dokument som utgjorde underlag för utredningen i ärendet, vilket bl.a. skedde i skrivelse den 26 september 2012.

I beslut den 12 oktober 2012 konstaterade Skolinspektionen att det, trots de vidtagna åtgärderna, fortfarande förelåg allvarliga brister i skolans arbete mot kränkande behandling. Stiftelsen Lundsbergs skola förelades därför på nytt – denna gång vid ett vite av 500 000 kr – att avhjälpa bristerna i verksamheten så att skollagens krav att motverka kränkande behandling uppfylls. I beslutet angavs bl.a. att stiftelsen skulle säkerställa att skolan vidtar de ytterligare åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden och att dessa åtgärder ska följas upp och utvärderas. Vidtagna åtgärder skulle enligt beslutet redovisas till Skolinspektionen senast den 1 februari 2013.

Efter detta beslut har Stiftelsen Lundsbergs skola i skrivelser den 1 november 2012, den 2 januari 2013 och den 1 februari 2013 (se mer om innehållet i sistnämnda skrivelse nedan) och vid möte med Skolinspektionen den 21 november 2012 redogjort för de åtgärder Lundsbergs skola vidtagit med anledning av beslutet.

Den 6-7 mars 2013 genomförde Skolinspektionen ett ytterligare uppföljningsbesök på Lundsberg skola. Vid detta besök hölls samtal med rektorn, tio elever, elevhemskoordinatoren, skolsköterskan, kuratorn, tre elevhemsföreståndare, två representanter från elevrådet och ordföranden för stiftelsen.

Skolans svar på Skolinspektionens föreläggande vid vite

Stiftelsen Lundsbergs skola har, i bland annat skrivelser till Skolinspektionen den 1 november 2012, den 2 januari 2013 och den 1 februari 2013 redogjort för de åtgärder som genomförts vid Lundsbergs skola med anledning av Skolinspektionens föreläggande vid vite och de effekter de vidtagna åtgärderna fått.

De vidtagna åtgärderna och dess effekter har sammanfattats av stiftelsen i en bilaga till skrivelsen den 1 februari 2013. I denna uppger stiftelsen bland annat följande:

Stiftelsen Lundsbergs skola ska säkerställa att skolan vidtar de ytterligare åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. För att försäkra sig om att vidtagna åtgärder ger resultat ska åtgärderna följas upp och utvärderas.

- Skolans regelverk har justerats och uppdaterats under medverkan av personal och elever. Det har bidragit till att skolans regler har blivit mer moderna och enklare samt att den generella kunskapsnivån avseende reglerna har ökat.
- En ny och tydlig "Trygghetsplan" har arbetats fram som medför att skolans arbete mot trakasserier och kränkningar har systematiserats. Delaktighet och

Uppföljningsbeslut

2013-04-05

4 (12)

medvetenhet bland elever, personal och föräldrar har ökat. Lärarna har fått en större insikt i och har blivit mer aktiva i att implementera frågor och undervisningsmoment som främjar arbetet mot kränkningar och trakasserier.

- Elevernans medinflytande och förståelse för demokratiska processer har förstärkts både i skolan och på elevhemmen. Arbetet har innefattat ett förtydligande och ett medvetandegörande av de forum som finns tillgängliga för eleverna för att uttrycka sina åsikter och utöva ett medinflytande.
- Elever och elevhemsföreståndare har tillsammans fördelat arbetsuppgifterna på respektive elevhem. Detta arbete har gett som effekt att arbetsuppgifter på elevhemmen är rättvist och åldersneutralt fördelade på samtliga elever på respektive elevhem.
- Nya lås har införskaffats till elevrummen med effekten att alla elever har möjlighet att låsa sitt rum om så önskas.
- Det genomförs årligt återkommande temadagar som belyser frågor rörande kränkande behandling och trakasserier.
- Antalen elevhemsföreståndarmöten med tydligt fokus på trygghetsfrågor har ökat och en heltidstjänst med fokus på trygghetsfrågor, benämnd elevhemscoordinator, har inrättats.
- Från och med höstterminen 2012 genomförs en kontinuerlig uppföljning och återkoppling för att säkerställa att det inte förekommer systematiska företeelser, incidenter eller rutiner som inte är i enlighet med gällande skollag, diskrimineringslag eller skolans "Trygghetsplan". Frågan följs upp vid möten med elevrådsrepresentanter, på elevhemsföreståndarmöten och vid de kollegiemöten som genomförs med både lärare och elevhemsföreståndare var tredje vecka.
- Elevernans trygghet och studiero är en stående punkt vid elevhälsoteamets möten och det ingår även som en viktig del i de hälsosamtal som genomförs av skolsköterskan.
- Styrelsen har tillsatt en styrgrupp med medlemmar ur styrelse och skolledning som vid möten en gång per vecka följer upp de pågående och planerade insatserna. Styrgruppen ska se till att insatserna uppnår avsedda effekter.
- Eleverna har getts möjlighet att i skolans dokumenthanteringssystem digitalt göra anonyma eller personliga anmälningar. Skolan konstaterar att antalet anmälningar har minskat.
- Elever som uppvisar ett olämpligt uppträdande får numera genomföra enskilda samtal med kurator/skolsköterska som ett led i påföljder/åtgärder. Enligt skolan bidrar detta till att skapa en större insikt, medvetenhet och långsiktig attitydförändring.
- Sammanfattningsvis uppger Stiftelsen Lundsbergs skola att de noterat mätbara effekter i enkäter och incidentrapporter som visar på en tillfredsställande situation och utveckling på skolan.

Stiftelsen Lundsbergs skola ska säkerställa att var och en som verkar inom utbildningen har kunskap om och förmåga att aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

- Teamutbildning under extern ledning genomförs med syfte att öka personalens förmåga att se och bedöma mänsklig interaktion. Många i personalen uppger att de har blivit skickligare på att upptäcka, sortera och kommunicera händelser som berör tendenser till kränkande behandling, trakasserier m.m. Utbildningen avslutas med en utvärdering i april 2013.
- Utbildning i skollagen har skett återkommande under vårterminen 2011 och höstterminen 2012.
- Vid nyrekrytering läggs stor vikt på att rekrytera personal med pedagogisk utbildning även till elevhemmen. Detta har inneburit att skolan har kunnat förstärka alla elevhem avseende pedagogisk och ledarskapsmässig kompetens, vilket har ökat medvetandegraden på elevhemmen och därmed tryggheten.
- Sammantaget bedömer huvudmannen att alla anställdas kunskaper när det gäller trygghetsfrågor och regler för att kunna motverka kränkande behandling är mycket goda.

Stiftelsen Lundsbergs skola ska se till att skollagens krav följs så att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.

- Återkommande diskussioner i samband med kollegiemöten där bland annat exempel på när man ska göra anmälningar lyfts. Det ger personalen en gemensam erfarenhetsbank att nyttja för att fatta rätt beslut.
- Via teamutbildningen får personalen ökad trygghet i att stötta varandra för att göra de anmälningar som krävs.
- Inrättandet av ett dokumenthanteringssystem där personalen enkelt kan göra anmälningar. Systemet ger dessutom ett mycket bra processtöd så att inga delar i utredning eller uppföljning missas.
- Sammanfattningsvis bedömer huvudmannen att kunskapsnivån när det gäller anmälningsplikt när man direkt eller indirekt fått information om kränkande behandling är mycket hög.

Uppföljningsbeslut

2013-04-05

6 (12)

Redovisning av genomförda enkätundersökningar

Skolans enkätundersökningar

Under 2012 och 2013 har Lundsbergs skola genomfört tre egna enkätundersökningar bland skolans elever. Enkätundersökningarna genomfördes i januari 2012, maj 2012 och januari 2013. Vid den första undersökningen var bortfallet 24 procent, vid den andra 19 procent och vid den senaste 11 procent.

I undersökningen från januari 2013 svarade 98 procent av eleverna att de känner sig trygga på Lundsbergs skola och 95 procent att de känner till skolans trygghetsplan. Tre procent av eleverna svarade att de blivit utsatta för kränkande behandling från personal eller elever och 99 procent att de vet vem eller vilka de kan vända sig till för att anmäla kränkningar. Ingen elev uppgav sig ha blivit utsatt för diskriminering eller trakasserier gällande kön. Tre respektive två procent av eleverna uppgav att de blivit utsatta för diskriminering eller trakasserier gällande ålder.

Karlstad universitets enkätundersökning

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap vid Karlstads universitet genomförde, på uppdrag av Lundsbergs skola, den 13 februari 2013 en enkätundersökning bland skolans elever. Enkäten besvarades av 92 procent av eleverna.

99 procent av eleverna som besvarade enkäten instämde "helt och hållet" eller "i ganska hög grad" i påståendet "Jag trivs utmärkt på Lundsbergs skola". Mellan 99 och 100 procent av eleverna instämde "helt och hållet" eller "i ganska hög grad" i påståendena "Jag känner mig trygg när jag vistas i skolan", "Jag känner mig trygg när jag vistas i mitt elevhem" och "Jag känner mig trygg när jag vistas i mitt rum på elevhemmet". Samtliga tillfrågade elever svarade att de känner till skolans trygghetsplan och 90 procent att de, i stor eller ganska stor utsträckning, varit med i det fortlöpande arbetet med planen. 98 procent av eleverna uppgav att de känner till hur de kan anmäla om de eller någon annan blivit utsatt för en kränkande handling. 95 respektive 93 procent av eleverna som besvarade enkäten instämde "helt och hållet" eller "i ganska hög grad" i påståendena "De vuxna på Lundsbergs skola reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt" och "Arbetsuppgifter i mitt elevhem fördelas lika för alla elever". Av de tillfrågade eleverna uppgav 13 procent att de, en eller flera gånger, under innevarande läsår råkat ut för något de upplevde som kränkande på skolans elevhem (motsvarande siffra för skolan var 8 procent). 14 procent av eleverna uppgav att de, vid ett eller flera tillfällen under innevarande läsår, bevittnat att någon annan elev råkat ut för något som de upplevde som kränkande på skolans elevhem (motsvarande siffra för skolan var 8 procent). 6 respektive 18 procent av eleverna i undersökningen svarade att de inte kommer att anmäla, eller inte vet om de kommer att anmäla, om de råkar ut för en kränkning på eller i anslutning till skola/elevhem. Motsvarande siffror om eleverna bevittnar en kränkning i anslutning till skola/elevhem var 5 respektive 22 procent. 40

procent av eleverna uppger att kamrater, en eller flera gånger under innevarande läsår, lånat saker av dem utan att först fråga om lov och 21 procent att de blivit bestulna på egendom. Av eleverna uppger vidare 8 procent att de under innevarande läsår, vid något eller några tillfällen, blivit uppmanade av andra elever att göra saker som de inte vill, exempelvis utföra arbetsuppgifter eller tjänster. 15 procent av eleverna svarar att de "helt och hållet" eller "i ganska hög grad" instämmer i påståendet "Yngre gör som de blir tillsagda av de äldre eleverna".

Skolinspektionens uppföljningsbesök i mars 2013

I syfte att följa upp skolans arbete utifrån Skolinspektionens beslut besökte Skolinspektionen Lundsbergs skola den 5 och 6 mars 2013. Vid besöket genomfördes samtal med rektorn, sex elever ur grundskolans årskurs 9 och gymnasieskolans årskurs 1, fyra elever ur gymnasieskolans årskurs 3, skolans elevhemskoordinator, kuratorn och skolsköterskan samt elevhemsföreståndare från pojkhemmet Björke, ett flickhem samt ett blandhem. Dessutom hölls samtal med två representanter från skolans elevråd och slutligen ordföranden för Stiftelsen Lundsbergs skola.

Ett flertal frågeställningar har berörts under samtalen. Bland annat har frågor ställts kring det arbete som genomförts vid skolan i syfte att förhindra kränkande behandling och vilka effekter de tillfrågade sett av detta. Vilken delaktighet eleverna respektive personalen haft i detta arbete är också en fråga som tagits upp. Elever och personal har tillfrågats om vad de anser definierar en kränkning och om sin kännedom om kränkningar vid skolan. Särskild vikt i samtalen har lagts kring resultaten på den enkät som genomfördes av Karlstads universitet vid skolan i februari 2013.

Några resultat i enkäten som särskilt berörts vid samtalen är *att* det fortfarande finns elever som svarar att det förekommer kränkningar på skolan och elevhemmen, *att* det finns elever som uppger att de inte vet om de kommer att anmäla om de eller någon annan blir kränkt, *att* det finns elever som lånar saker av varandra utan att fråga om lov, *att* det finns uppgifter om att stölder förekommer *samt att* elever svarat att det fortfarande finns yngre elever som gör som de blir tillsagda av äldre elever.

Vid samtalen har i huvudsak följande framkommit:

Förekomsten av kränkningar

Såväl elever som personal menar att uppgiften om att kränkningar fortfarande förekommer beror på att begreppet kränkning vid diskussionerna på skolan har förtydligats och definierats och att eleverna därmed blivit mer observanta på kränkningar. Enligt elevhemskoordinatoren, som har i uppdrag att ansvara för skolans trygghetsarbete, rör sig de anmälningar/signaler som skolan fått in genom sitt incidentrapporteringssystem eller på annat sätt, om att elever, vid enskilda tillfällen, betett sig illa verbalt mot en annan elev. Det har förekommit några incidenter som har handlat om att flera elever i en klass har varit otrevliga eller betett sig illa återkommande mot en

Uppföljningsbeslut

2013-04-05

8 (12)

klasskamrat. Ett slagsmål i samband med en fotbollsmatch har förekommit. Samtliga händelser är, enligt elevhemskoordinatören, utredda. Varken elevhemskoordinatören eller elevhemsföreståndarna kan se några tecken på att det förekommer systematiska kränkningar vid skolan eller att yngre elever utsätts för kränkningar i högre utsträckning än äldre. Det finns heller inga åldersmässiga samband i de anmälningar/signaler som elevhemskoordinatören har fått in. Enligt honom har skolan fått in några signaler om att sociala medier kan ha använts i kränkande syfte. Detta arbetar skolan aktivt mot. Eleverna uppger att det har förekommit en "skvallerblogg" på skolan men att eleverna som låg bakom bloggen spårades och att den stängdes så snart rektorn fick uppgifter om att den fanns.

Villigheten att anmäla

Att det finns elever som inte vet om de kommer att anmäla om de eller någon annan blir kränkt beror, enligt de intervjuade, på att eleverna väljer andra sätt att lösa uppkomna konflikter på än genom en anmälan, exempelvis genom dialog med den person som man har hamnat i konflikt med eller genom att prata direkt med en vuxen. Detta framkommer i samtliga intervjuer.

Lån och stölder

Ca 40 procent av eleverna uppger som svar på Karlstads universitets enkät att kamrater en eller flera gånger har lånat saker av dem utan att först fråga om lov. Likaså uppger 21 procent av eleverna i enkäten att de har blivit bestulna. Enligt rektorn startade så snart dessa uppgifter kom till skolans kännedom ett arbete för att utreda bakomliggande orsaker. Undersökningen visade att de elever som trott att någon har tagit deras saker senare hittat dessa och att förklaringen till att deras saker kommit på avvägar oftast var att eleverna själva varit slarviga. Exempelvis handlar det, enligt rektorn, om att elever har glömt ett klädesplagg i torktumlaren eller lagt ifrån sig en skolbok i korridoren. Enligt eleverna är det vanligt att de lånar av varandra. Begreppet "Lundbergslån" används av några av de intervjuade. Enligt elever lånar flickorna i första hand kläder och smycken av varandra och pojkarna tv-spel, handkontroller, mobiltelefonladdare och liknande. Eleverna uppger också att lån av saker inte är någon stor källa till konflikter på elevhemmen. Enligt elevhemsföreståndarna finns vid samlingarna på hemmen en stående punkt då de diskuterar bortkomna saker. Det visar sig i intervjuerna med eleverna att ett fåtal elever låser dörren till sitt rum under dagtid trots att de blir uppmanade av de vuxna på skolan. Det finns också elever som inte heller låser sin dörr på natten. De uppger att de inte låser för att de känner förtroende för varandra och att det ökar sammanhållningen på elevhemmet. Andra elever menar att de tycker att det är opraktiskt och besvärligt att låsa dörren.

Utförande av tjänster

Vid intervjuerna framkommer att det på varje elevhem finns två elevhemsrepresentanter. En representant väljs ur årskurs 9 eller 1 och den andre ur årskurs 2. Elevhemsrepresentanterna har förtroendeuppdraget under ett år från jul till jul. Den tidigare benämningen troman ska inte finnas kvar men benämningen dyker spontant upp ett antal gånger under intervjuerna. Enligt elevhemskoordinators uppfattning har övergången från systemet med troman till elevhemsrepresentanter fungerat väl. Han uppger att skolan har varit noga med att betona vikten i elevrepresentanternas uppdrag att vara förtroendemän och därmed ta tillvara elevernas intressen på elevhemmen. Därmed har tromannens tidigare särställning på hemmen tagits bort. Eleverna i årskurs tre, som varit vana vid den "gamla ordningen" där elever ur årskurs tre har haft en särställning med förmåner gentemot de yngre eleverna, uppger att de upplever att det har blivit mer jämlikt på elevhemmen. Eleverna och elevhemsföreståndarna menar att allt kommer att falla på plats i takt med att äldre elever slutar och nya tar vid. Alla elever har numera samma ställning och utför samma typ av sysslor enligt eleverna. Flera elever upplever att förändringarna har fört med sig att det har blivit stökigare på elevhemmen. De uppger dock att stämningen på elevhemmen är mer avslappnad än tidigare och att det går att prata mer öppet. De ser detta som en positiv förändring eftersom även sammanhållningen på elevhemmen har blivit bättre. Även elevhemskoordinators och elevhemsföreståndarna uppger att det har blivit stökigare på elevhemmen men att det råder en mer avslappnad stämning som fört elever och personal närmare varandra. Varken de yngre eller de äldre eleverna uppger i intervjuerna att de upplever att det finns någon åldershierarki på elevhemmen. De yngre eleverna säger sig inte ha varit med om att äldre elever har tvingat en yngre elev att utföra sysslor/tjänster men att det förekommer att yngre elever hjälper äldre elever och att det sker frivilligt. De äldre eleverna menar att de inte tycker att det är konstigt att yngre elever ser upp till de äldre. De uppger också att de yngre eleverna vänder sig till dem för att få hjälp med läsläsning och att de då ställer upp. På frågan om det förekommer att yngre elever utför tjänster åt äldre elever svarar elevhemsföreståndarna att de inte ser några som helst tecken på att det fortfarande förekommer. Elevhemskoordinators uppger att han har talat med personalen vid skolans kafé för att skapa sig en bild av om exempelvis yngre elever gör väldigt många inköp, men han har inte kunnat se att det finns några sådana tendenser.

Skolinspektionens bedömning

Enligt Skolinspektionens beslut den 12 oktober 2012 ska Stiftelsen Lundsbergs skola vidta åtgärder så att skollagens krav att motverka kränkande behandling uppfylls. Enligt beslutet ingår i detta att säkerställa att skolan vidtar de ytterligare åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden samt att försäkra sig om att de vidtagna åtgärderna ger resultat genom att följa upp och utvärdera åtgärderna. Vidare ingår att säkerställa att var och en som verkar inom utbildningen har kunskap om

Uppföljningsbeslut

2013-04-05

10 (12)

och förmåga att aktivt motverka alla former av kränkande behandling samt att se till att skollagens krav följs så att personal anmäler kränkande behandling till rektorn.

Stiftelsen Lundsbergs skola har i skrivelser till Skolinspektionen redogjort för ett stort antal åtgärder som vidtagits vid skolan i syfte att uppfylla skollagens krav att motverka kränkande behandling. Skolinspektionen har vid besök på skolan, i genomförda intervjuer och vid genomgång av ingiven dokumentation kunnat bekräfta att dessa åtgärder också vidtagits. Dokumentation och intervjuer bekräftar också att de vidtagna åtgärderna följts upp och utvärderats genom bland annat enkätundersökningar, samtal och diskussioner.

Trots de vidtagna åtgärderna visar den enkät som Karlstads universitet genomfört vid Lundsbergs skola i februari 2013 att det fortfarande, under innevarande läsår, finns elever som upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling på skolan och elevhemmen. Enkäten visar också bl.a. att det finns elever som känner osäkerhet inför om de skulle anmäla om de själva, eller någon annan, blev utsatta för en kränkning.

Av Karlstads universitets enkät går det inte att utläsa vilken form av kränkande behandling eleverna upplever sig ha blivit utsatta för. Vid besöket på skolan i mars 2013 har Skolinspektionen tagit del av anmälningar från skolans incidentrapporteringssystem som avser höstterminen 2012 och vårterminen 2013 och också ställt frågor till personal och elever kring vilka former av kränkande behandling de kommit i kontakt med på skolan och elevhemmen under denna period. Av anmälningarna och de genomförda samtalen framgår att karaktären på de kränkningar som förekommit under hösten 2012 och våren 2013 är av ett helt annat slag än de som kunnat konstateras tidigare i tillsynsprocessen. De fall av kränkande behandling som inrapporterats, och som elever och personal berättat om vid samtal med Skolinspektionen, rör, i det närmaste uteslutande verbala kränkningar (vanligt förekommande exempel är att elever, vid enskilda tillfällen, betett sig illa verbalt mot andra elever). Ett fall av våld har inrapporterats, som också bekräftats av flera av de personer som Skolinspektionen talat med: denna händelse avsåg ett slagsmål i samband med en fotbollsmatch på skolområdet. Några fall av hot, övergrepp eller våld i övrigt har inte inrapporterats under ovannämnda period och ingen av de personer Skolinspektionen talat med har hört talas om att sådant skulle ha förekommit under hösten och våren. Det finns inget i det som framkommit vid samtalen, enkätundersökningarna eller incidentrapporterna som tyder på att de fall av kränkande behandling som förekommit vid skolan under hösten och våren haft några systematiska inslag. Det finns inte heller något som tyder på att yngre elever utsätts för kränkningar i högre grad än äldre eller att de kränkningar som förekommit har sin grund i s.k. kamratuppfostran. Såväl elever som personal har vid samtalen i mars 2013 gett uttryck för att det vid skolan utvecklats alternativa kanaler – vid sidan av incidentrapporteringssystemet – för eleverna att nå fram till de vuxna med signaler om kränkande behandling. Det finns inget i de genomförda samtalen som tyder på att eleverna skulle låta bli att anmäla på grund av rädsla för repressalier från

vuxna eller andra elever. Tvärtom talar intervjuer och genomförda enkätundersökningar för ett stort förtroende hos eleverna för de vuxna och för deras förmåga att föra vidare signaler om kränkande behandling till rektor och huvudman.

Skolinspektionen bedömer att de förändringar som kunnat konstateras i bl.a. kränkningarnas karaktär är en direkt följd av skolans förebyggande arbete. Skolinspektionen har även kunnat notera andra tydliga följder av skolans arbete vid sitt uppföljningsbesök på skolan. Detta gäller bl.a. attityder och värderingar på skolan, i synnerhet hos de yngre eleverna. Denna förändring tycks i hög grad ha sin förklaring i de nya ordningsregler och den nya fördelning av arbetsuppgifter som införts på elevhemmen, som också fört med sig att arbetsuppgifterna på hemmen idag är mer rättvist fördelade än tidigare. Såväl elever som personal har vid intervjuer talat om en mer "avslappnad stämning" vid elevhemmen som en positiv effekt av de genomförda förändringarna.

Oavsett de resultat som uppnåtts vid skolan kvarstår det faktum att kränkande behandling fortfarande, i viss utsträckning, förekommer på skolan och elevhemmen. Likaså finns det ett antal områden som resultaten av Karlstads universitets enkät visar på behöver arbetas ytterligare med på skolan: detta gäller exempelvis lånen som förekommer vid skolan mellan elever och de signaler som tyder på att yngre elever i viss utsträckning fortfarande gör som de blir tillsagda av äldre elever (även om utredningen inte visat på att tvång skulle ligga bakom detta fenomen).

Även om Stiftelsen Lundsbergs skola således fortfarande har ett arbete framför sig kan Skolinspektionen konstatera att mycket åstadkommits sedan Skolinspektionens beslut i oktober 2012 och att Lundsbergs skola idag, till skillnad från när Skolinspektionens tillsyn inleddes, har ett system på plats för att kunna hantera anmälningar och signaler om kränkande behandling och för att kunna förebygga och förhindra kränkande behandling vid skolan och elevhemmen. En planering finns numera hos huvudmannen och skolan för hur det framtida arbetet för att förebygga kränkande behandling ska ske och det genomförda arbetet utvärderas och följas upp kontinuerligt genom bland annat enkätundersökningar, samtal och diskussioner. Av intervjuer och enkätundersökningar framgår att elever och personal varit delaktiga i det förändringsarbete som genomförts och det är tydligt att skolans ledning och huvudman ser detta som ett prioriterat område. Utredningen har visat att skolan arbetat för att säkerställa att var och en som arbetar inom utbildningen har kunskaper om och förmåga att aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Ett led i detta är att det vid skolan genomförts utbildningar och diskussioner kring skollagstiftningen och skolans värdegrund.

Det är tydligt att skolan idag har en systematik i sitt arbete med att motverka och förebygga kränkande behandling som inte tidigare funnits och som möjliggör ett effektivt motverkande av kränkande behandling i framtiden.

Mot denna bakgrund anser Skolinspektionen att de åtgärder som Stiftelsen Lundsbergs skola vidtagit för att säkerställa att skolan förhindrar kränkande behandling i framtiden är tillräckliga för att skollagens krav att motverka kränkande behandling ska anses

Uppföljningsbeslut

2013-04-05

12 (12)

uppfyllda. Skolan har också genom att följa upp och utvärdera åtgärderna försäkrat sig om att vidtagna åtgärder har gett resultat.

Utifrån vad som redovisats till Skolinspektionen bedöms vidare att Stiftelsens Lundsbergs skola har säkerställt att var och en som verkar inom utbildningen har kunskap om och förmåga att aktivt motverka alla former av kränkande behandling samt sett till att skollagens krav följs så att personal anmäler kränkande behandling till rektorn.

Mot ovanstående bakgrund bedömer Skolinspektionen att Stiftelsen Lundsbergs skola har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristerna i föreläggandet med vite daterat den 12 oktober 2012. Skolinspektionen avslutar därför tillsynen.

Skolinspektionen vill betona att skolan även fortsättningsvis måste bedriva ett arbete för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Detta framstår som särskilt angeläget mot bakgrund av den långa tid under vilken informella regelverk, med stark förankring i skolans traditioner, funnits vid skolan.

Skolinspektionen kommer att följa upp resultatet av det fortsatta arbetet i den regelbundna tillsyn som är planerad till våren 2014.

I ärendets slutliga handläggning har även Marie Axelsson, rättschef, Annica Runsten, enhetschef och Johan Kylenfelt, avdelningsjurist, deltagit. Egon Andersson, undervisningsråd, har varit föredragande.

Ann-Marie Begler
Generaldirektör